

Leder: Biografkrigen der blev afblæst

Biografkrigen mellem Nordisk Film Biografer og CinemaxX er nu også kommet til Århus. Og hvad så?

Allerede for godt to år siden erklærede Per Dabelsteen i en artikel til *Politiken* (26.06.01) krigen for overstået og Nordisk Film Biografer som vinder. I samme artikel udtalte formand for foreningen Danske Biografer, Mette Schramm, at den tilspidsede konkurrencesituation havde sat skub i tiltrængte moderniseringer rundt om i landets biografer. Det er for så vidt udmærket, men det er nu ikke udbuddet af mainstream-film eller kvaliteten af biografernes lærreder og lyd, vi er bekymrede for. Det er filmene selv. Hvad kan vi overhovedet komme til at se? Kunstbiografernes repertoire betyder meget for alsidigheden i udbuddet, og da den såkaldte krig begyndte for lidt over 3 år siden med CinemaxX's åbning i Odense og København, fremstod der især to mulige scenarier. Det ene var, at den tilspidsede kamp om udlejernes filmkopier ville betyde, at de lokale biografer og kunstbiograferne ville have sværere ved at få fat i de enkelte succesfilm, som er nødvendige for at drive resten af foretagendet. Det andet scenarium var, at de små biografer kunne leve forholdsvist trygt inden for veldefinerede nicher, og at det fortrinsvist var CinemaxX, som ville komme til at betale for gildet.

Nu, hvor krigen er flyttet til Århus, kunne det være passende at gøre status. Hvordan ser det så ud for kunstbiograferne? Noget tyder på, at situationen varierer en hel del afhængigt af, hvor man er i landet. Da Gloria for nyligt lukkede i København, udtalte ejer Peter Bendtsen til *Politiken*: "Jeg synes, det er hamrende svært. Alting topstyres af de store københavnske premierebiografer og de store udlejere. Få vil levere film til en lille centrumsbiograf, og i givet fald så først efter at filmen er udspillet i alle andre biografer." (29.10.03) Det problem, som Bendtsen her bringer på banen, er, at filmudlejerne ved hver premiere vurderer, hvor meget markedet kan bære og så fordeler deres film ud til biograferne. Men fordi der kommer 3000 nye biografæder i byen, betyder det ikke nødvendigvis, at der tilsvarende bliver lavet flere kopier af filmene. Det kan i stedet betyde, at udlejerne i et forsøg på at optimere deres indtjeningsmuligheder blot får fordelt kopierne til de nye biografer med de fleste siddepladser. Problemet er naturligvis ikke den hollandske børnefilm eller den norske dokumentarfilm. Dem kan kunstbiograferne godt få for sig selv. Det er ved film som ligger på grænsen af de forskellige biografers repertoire, at problemerne kan opstå. Desværre er det ofte netop sådanne film, som kan være med til at finansiere visningen af fx Michael Hanekes film. For kunstbiograferne er det altså af usædvanlig stor betydning, at de får en enkelt *Buena Vista Social Club* eller *Goodbye, Lenin* om året. Skrækscenariet for de mindre biografer er, at den stærkeste spiller på markedet, som p.t. er Nordisk Film Biografer, qua den intensiverede konkurrencesituation vil være tilbøjelige til at udnytte sin position i forhold til udlejerne og sikre sig de gråzone-film, som kunne gå i såvel en kunstbiograf som i én af deres biografer, på nogle præmisser, der betyder, at de små biografer først får dem, når de er ved at være udspillede, eller at de i værste fald slet ikke får dem.

I Glorias tilfælde er det svært at se, hvordan deres repertoire på nogen måde overlapper med det i Nordisk Film Biografer eller CinemaxX. Man

kan selvfølgelig forestille sig, at kampen mellem de helt store premierebiografer havde smittet af på hele markedet, og at kampen om filmkopierne og tilskuerne derfor var blevet hårdere over hele linjen. Dertil siger Mette Schramm, der udover sin formandspost for Danske Biografer også har drevet Empire Bio på Nørrebro i løbet af "krigen" i København, at netop filmkopierne har der været nok af, og at en biograf ikke burde have haft overmåde store problemer med at skaffe de film, man gerne vil køre. Hun vil ikke komme nærmere ind på Glorias økonomi over for 16:9, og da det ikke har været muligt at få en kommentar fra Peter Bendtsen, kan man kun gisne om, hvad der præcist er gået galt i Glorias tilfælde. Den lange sommer eller problemer med at få deres importerede film op i andre biografer kan have været medvirkende årsager. Når det nu i forvejen er svært at drive et importselskab af smalle film og kunstbiograf med kun 106 siddepladser, skal der ikke frygtelig meget til.

I Odense blev CinemaxX den store taber, og det lader faktisk ikke til, at biografkrigen mellem Nordisk og CinemaxX på noget tidspunkt har gjort det sværere at være kunstbiograf, end det var i forvejen. Det varede selvfølgelig ikke mange måneder, før CinemaxX's ni splinternye sale ved Vesterport stod tomme igen, men i en kort periode led Odense af *overscreening*, som man siger i biografbranchen om tilstedeværelsen af for mange lærreder og biografsæder i et givent område. Om den korte tid, hvor Odense havde ni sale mere, siger én af Café Biografens ejere Jørgen Christensen til 16:9: "Det kunne vi hverken mærke, da de åbnede, eller da de lukkede. Vi har vores niche her, og den blev ikke berørt af det".

I København forudsagde branchen, at der ville være plads til en premierebiograf til, og det har efterhånden vist sig at holde. Måske derfor har mange af de bange anelser, der var på biografmarkedet i København før CinemaxX kom på banen, vist sig at være ubegrundede. Mette Schramm siger til 16:9: "Frygten for, hvad der kunne ske, viste sig at var langt overdrevet i forhold til, hvad der rent faktisk skete. Om det samme vil ske i Århus, det skal jeg ikke kunne sige." Ja, hvordan ser det egentlig ud i Århus? Med CinemaxX i Bruuns Galleri har byen fået 2000 nye biografsæder, og efter at Nordisk Film Biografer lukkede Folketeatret for et par år siden, tegner der sig en meget tydelig tofrontskrig. Nordisk Films BioCity ligger et par hundrede meter fra CinemaxX; de viser stort set de samme film, og de praler begge af store lærreder, god benplads, behagelige sæder og fænomenal lyd. I en anden ende af byen står slaget mellem kunstbiografen Øst for Paradis, der ligger i centrum, og Palads, der ligger en halv kilometers penge derfra og er ejet af Nordisk Film Biografer. Palads og Øst for Paradis har hver sin profil, men alligevel er der mange film, som ligger i gråzonen, og som ville passe ind i begges repertoire. Hvor skal en film som *Reconstruction* for eksempel gå? Ole Bjørn Christensen er én af ejerne af Øst for Paradis, og vi spurgte ham, hvordan han synes, det har været at drive kunstbiograf under den skærpede konkurrence: "Det er gået i den kedelige retning. Siden i sommer har der været en markant barskere konkurrence om gråzonefilmene med det resultat, at Nordisk Film som den stærkeste part har fået broderparten af de film." CinemaxX's ankomst på markedet synes at være den væsentligste grund til at Nordisk Film Biografer har spidset albuerne: "Det er sådan set den eneste forklaring, vi kan give, for indtil det blev helt sikkert, at de [CinemaxX, red.] nu ville komme, der havde vi faktisk et udmærket forhold til Nordisk Film."

Måske skyldes grovfilen, at byen befinder sig i en tidlig fase af biografkrigen. Mens den hårde konkurrence mellem CinemaxX og BioCity i værste fald kan tvinge én af dem i knæ, så er der måske en løsning på konkurrencen mellem Palads og Øst for Paradis. Selv om flere vil begræde, at Øst for Paradis flytter fra de hyggeligt ramponerede bygninger i midtbyen, så må det bedste for de århusianske tilskuere være, at det endelig bliver til noget med en rummelig biograf i den nye Filmby - også for at sikre at Filmbyen faktisk bliver en filmby og ikke bare en erhvervspark. En løsning kunne være at etablere en biograf, som er både Cinematek og kunstbiograf. Det Danske Filminstitut har ikke været milde ved byen i den seneste tid. De lukkede Filmhuset i Mejlgade, de ville lukke Århus Studenternes

Filmklub, som i 1973 blev en filial af Det Danske Filmmuseum, de har trukket sig ud af Filmbyen og nu senest ud af Filmbyens bestyrelse. Hvad end grundene har været, må man håbe på, at der også er velvilje på Det Danske Filminstitut, og at det snart er tid til at give lidt igen. Her er i hvert fald en åbenlys mulighed. I forvejen lægger Det Danske Filminstitut 300.000 kr. i kunstbiostøtte til Øst for Paradis. Hvad enten folkene bag Øst for Paradis får bevillingen i Filmbyen eller ej, så er det i hvert fald en udskrivning, som DFI kunne bruge til driften af den nye biograf. Eftersom der ikke er plads til to kunstbiografer i Århus, vil Øst for Paradis højst sandsynligt dreje nøglen om, hvis de ikke får bevillingen. Øst for Paradis' skæbne står og falder med dén bevilling. Filmklubben koster kun DFI en slik, og hvorvidt Filmklubben får indflydelse på programmet i et evt. Cinematek eller ej er knapt så vigtigt. Under alle omstændigheder er det indlysende, at den smalle film og biografpublikummet ville have en langt bedre chance for at finde hinanden i en ny Filmby-biograf.

[Udskriv denne artikel](#)

[Gem/åben denne artikel som PDF \(? Kb\)](#)

[Gem/åben hele nummeret som PDF \(??? Kb\)](#)

|| [forrige side](#) | [næste side](#) ||

.....

■ 16:9, november 2003, 1. årgang, nummer 4

3